



Orientacions a les proves d'accés corresponents a la part de Llenguatge musical | 5è de Nivell mitjà

16 d'abril de 2025

Introducció

La Llei Qualificada d'Educació preveu en els seu article 23.2.b la creació de centres públics no estatals que depenen d'una persona pública o privada lligada per conveni, contracte o altre fórmula d'acord de voluntats del Govern. Així mateix, l'article 24 fixa que el Govern determinarà reglamentàriament les condicions necessàries per obrir centres docents que imparteixin ensenyaments no compresos a l'apartat anterior, així com la validesa i efectes dels títols que aquests centres lliurin. És amb aquest marc que el Govern regula els estudis oficials de música d'ensenyament no superior, concretament mitjançant el Decret 192/2024, del 15-5-2024, pel qual s'aprova del Reglament d'ordenament dels estudis oficials de música d'ensenyament no superior, de creació dels títols oficials de música, de creació del Conservatori de Música i de les Escoles Oficials de Música.

Per altra banda, i desenvolupant allò previst en el Decret marc, es publica el Decret 524/2023, del 15-11-2023, d'aprovació dels plans d'estudis de l'Institut de Música d'Andorra la Vella, que regula els estudis que es porten a terme en aquest centre docent, així com el Decret 191/2024, del 15-5-2024, pel qual s'aprova el Reglament regulador de la convocatòria de les proves d'accés als estudis oficials de música dels nivells elemental i mitjà, que regula les proves d'accés als estudis oficials de música d'ensenyament no superior. La finalitat de les proves d'accés, d'acord amb el Decret regulador, és avaluar les competències de les persones candidates per accedir a un curs determinat dels estudis oficials de música d'ensenyament no superior i queden concretades mitjançant les presents orientacions, que es publiquen.

Llenguatge musical - 5è de Nivell mitjà

Aquesta part de la prova serveix per a valorar les competències de les persones examinands, així com els coneixements i les habilitats bàsiques dins l'àmbit del llenguatge musical per poder cursar els ensenyaments de cinquè de cicle mitjà.

Aquesta part de la prova es divideix en diversos exercicis que s'agrupen en quatre blocs: lectura i interpretació vocal, transcripció i reconeixement auditiu, anàlisi musical, i escriptura i creació musical.

- Lectura i interpretació vocal
- Transcripció i reconeixement auditiu
- Anàlisi musical
- Escriptura i creació musical

Els percentatges d'avaluació d'aquests tres blocs són:

- Lectura i interpretació vocal: 30%
- Transcripció i reconeixement auditiu: 30%
- Anàlisi musical: 20%
- Escriptura i creació musical: 20%

Lectura i interpretació vocal

a) Els exercicis d'aquest bloc han de servir per mostrar les competències i capacitats següents:

- Aptitud vocal i capacitat expressiva i comunicativa en la interpretació vocal.
- Competència en la lectura musical i sentit rítmic.
- Capacitat d'entonació i afinació.
- Capacitat de coordinació i comunicació amb el gest.

b) Hi haurà dos exercicis: un exercici d'interpretació vocal i un exercici de lectura a vista. A continuació hi ha la descripció i concreció d'aquests exercicis.

c) Criteris d'avaluació. Es valorarà:

- L'afinació, el fraseig i la qualitat del so en la interpretació vocal.
- La correcció i fluïdesa en la lectura musical.
- La precisió rítmica i mètrica.
- La coordinació i comunicació amb el gest.

d) Ponderació. Els exercicis d'aquest bloc comportaran un 30% d'aquesta part de la prova.

Transcripció i reconeixement auditiu

a) Els exercicis d'aquest bloc han de servir per mostrar les competències i capacitats següents:

- Capacitat auditiva que permeti el reconeixement dels paràmetres musicals temporals i tonals.

- Coneixements per fer una transcripció musical escrita correcta.

b) Hi haurà un mínim de dos exercicis d'entre les diferents opcions que es descriuen i concreten a l'annex d'aquest document. A continuació hi ha la descripció i concreció d'aquests exercicis.

c) Criteris d'avaluació. Es valorarà:

- El grau de precisió i fluïdesa en la transcripció.
- L'ús adequat de la terminologia i la notació musical associats als elements musicals percebuts auditivament.

d) Ponderació. Els exercicis d'aquest bloc comportaran un 30% d'aquesta part de la prova.

Anàlisi musical

a) Els exercicis d'aquest bloc han de servir per mostrar les competències i capacitats següents:

- Coneixement i reconeixement d'aspectes tècnics i teòrics associats a una obra fragment musical (forma, melodia, harmonia, textura, etc.)
- Habilitats per reconèixer auditivament alguns del elements constitutius d'una obra musical (timbre, textura, forma, tonalitat, mètrica, etc.).
- Coherència en l'ús de les eines analítiques i de la terminologia musical.
- Competències per esquematitzar i organitzar la informació.

b) Hi haurà dos exercicis: un exercici d'anàlisi auditiu i un exercici d'anàlisi a partir d'un text musical. A continuació hi ha la descripció i concreció d'aquests exercicis.

c) Criteris d'avaluació. Es valorarà:

- La identificació i discriminació d'elements musicals, reconeixent aquests elements.
- El coneixements d'aspectes tècnics i teòrics associats a una obra o fragment musical.
- La coherència en l'ús de les eines analítiques de la terminologia.
- L'esquematització i organització de la informació.

d) Ponderació. Els exercicis d'aquest bloc comportaran un 20% d'aquesta part de la prova.

Esriptura i creació musical

a) Els exercicis d'aquest bloc han de servir per mostrar les competències i capacitats següents:

- Coneixements d'harmonia i de formes musicals.
- Capacitat per expressar i estructurar la música a través de la composició.
- L'ús adequat de la notació musical.

b) Hi haurà un únic exercici d'entre les diferents opcions que es descriuen i concreten a continuació.

c) Criteris d'avaluació. Es valorarà:

- La capacitat d'expressar i estructurar la música a través de la composició.
- El coneixements d'aspectes tècnics i teòrics associats a una obra o fragment musical i la capacitat d'adaptar-los a contextos determinats.
- La correcció dels encadenaments harmònics i la varietat dels recursos emprats.
- La conducció de veus i l'ús correcte dels instruments, registres, i transports, en el cas d'instruments transpositors.
- L'ús adequat de la notació musical.

d) Ponderació. Els exercicis d'aquest bloc comportaran un 20% d'aquesta part de la prova.

Exercicis de Lectura i interpretació vocal

Exercici d'interpretació vocal

L'examinand cantarà amb acompanyament o amb suport harmònic una dels dos textos musicals preparats que triarà l'examinand d'entre els que es proposin cada any en la convocatòria de les proves d'accés.

Aquests textos musicals podran ser obres i/o fragments vocals i/o instrumentals provinents de la literatura musical. Les característiques d'aquestes peces presentaran els elements musicals dels continguts de les resta dels exercicis d'aquesta part de la prova.

L'examinand la cantarà sempre dient el nom de les notes i en el cas que entre les peces triades alguna sigui un exemple d'un gènere vocals, l'examinand no haurà d'interpretar-les amb text. Si l'àmbit d'algun dels textos musicals sobrepassa la tessitura de l'examinand, podrà adequar el fragment a la seva tessitura transportant a l'octava aquella part de la melodia (serà preferible si l'adequació té present l'estructura melòdica i pot conservar el perfil melòdic).

Criteris d'avaluació:

- Es valorarà positivament que l'examinand faci l'exposició del text musical de memòria.
- Es valorarà positivament si la interpretació exposa les intensitats, les dinàmiques i les articulacions que continguin el fragment i si hi ha una correcta conformació del fraseig.
- Es valorarà que preferentment l'examinand faci la interpretació portant el gest de compàs.
- Es valorarà la dificultat i l'extensió del text musical.
- En aquest exercici, la qualificació màxima només s'assolirà si l'exposició inclou les intensitats, les dinàmiques i les articulacions i es realitza portant el gest de compàs.

Exercici de lectura a vista

L'examinand haurà de realitzar la lectura a vista de textos musicals que se li facilitin i on haurà de resoldre algunes de les següents situacions:

- l'entonació d'elements musicals
- la lectura cantada
- la lectura rítmica
- la lectura de claus
- la lectura vertical o harmònica
- la lectura amb transport

Característiques dels textos musicals d'aquest exercici i de com l'examinand els haurà de realitzar són les següents:

Entonació d'elements musicals

L'examinand, a partir d'una nota, haurà d'entonar els elements musicals que estableixi l'enunciat. Aquests elements poden derivar d'un text musical i en aquest cas l'examinand els haurà d'identificar i comunicar prèviament a l'execució. Els continguts a entonar en aquest exercici podran ser:

- Intervals: qualsevol interval just, major, menor, augmentat o disminuït.
- Escalles: qualsevol tipus d'escala Major o menor de tonalitats fins a set alteracions. Escalles pentatòniques, modals, hexatòniques i cromàtica.
- Acords: qualsevol dels acords tríades (Perfecte Major, perfecte menor, quinta disminuïda, quinta augmentada) i acords de sèptima (sèptima de dominant, sèptima de sensible o semi-disminuïda, sèptima disminuïda, sèptima major i sèptima menor). Qualsevol dels anteriors, en estat fonamental i en qualsevol de les inversions.
- Progressions d'acords: les progressions de la cadència autèntica perfecta, la cadència autèntica imperfecta, la semicadència, la cadència plagal i la cadència trencada. Les cadències poden incloure l'ús del sis quatre cadencial i/o acords de dominant secundària (principalment, l'acord de la dominant de la dominant) en la situació de pre-dominant.

L'examinand els entonarà a capella i haurà de buscar les referències tonals amb un diapasó de forquilla o a partir del LA 3 del piano.

Lectura cantada

Lectura cantada amb acompanyament o amb suport harmònic d'un fragment d'una extensió d'un màxim de 40 pulsacions (unitats de temps) amb les característiques següents:

- Clau de sol en 2a o de fa en 4a. Pot contenir canvis de clau.

- Compassos simples amb unitat de temps de negra, de blanca i de corxera; compassos composts amb unitat de temps de negra amb punt, de blanca amb punt i de corxera amb punt. Pot contenir canvis de compàs i/o de *tempo*.
- La rítmica mínima de fuses.
- Grups artificials fins al septet.
- Qualsevol, tonalitat major o menor fins a set alteracions en l'armadura.
- Àmbit entre el do 1 – do 5. L'examinand té la possibilitat d'adaptar algun passatge a la seva tessitura.
- Ritme harmònic clar i frase amb un fort sentit tonal que pot incloure modulacions a tonalitats veïnes, i alteracions justificades per la lògica musical (dominants secundàries, regions tonals i /o escales).
- Indicació de moviment a l'encapçalament i indicacions dinàmiques en el discurs.

Es valorà positivament si la interpretació exposa les intensitats, les dinàmiques i les articulacions que contingui el fragment i si hi ha una correcta conformació del fraseig.

Lectura rítmica

Lectura recitada d'un fragment d'una extensió d'un màxim d'un màxim de 40 pulsacions amb les característiques següents:

- Clau: el fragment l'examinand el llegirà amb la clau/s de la seva especialitat d'accés a GP.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra, de blanca i de corxera; compassos composts amb unitat de temps de negra amb punt, de blanca amb punt i de corxera amb punt. Pot contenir canvis de compàs i/o de *tempo*. També compassos d'amalgama de 5 i 7 pulsacions amb unitat de temps negra o corxera.
- Rítmica mínima de semifusa amb dissonàncies rítmiques com ara síncopes o contratemps.
- Grups artificials fins al septet.
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Es valorarà que preferentment l'examinand faci la interpretació portant el gest de compàs. En el cas dels compassos d'amalgama el gest mostrarà el total de pulsacions del compàs o bé amb l'amalgament de les subdivisions.

Lectura de claus

Lectura recitada d'un fragment d'una extensió d'un màxim de 40 pulsacions amb les característiques següents:

- Clau de sol en 2a, fa en 4a, do en 3a., do en 4a., do en 1a. i do en 2a.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el tresets de semicorxera
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Lectura vertical o harmònica

Lectura recitada d'un fragment d'una extensió d'un màxim de 40 pulsacions amb les característiques següents:

- Partitura amb sistemes amb un mínim de dos pentagrames i un màxim de sis, amb les característiques de la partitura per a conjunt vocal mixt (escriptura coral amb claus actuals) o bé de música de cambra (quartet de corda, quintet de vent, quintet de vent metall, o combinacions amb piano amb parts vocals o instrumentals).
- En el cas dels instruments transpositors, la lectura haurà d'identificar els sons reals.
- Les claus seran les pròpies de cadascun dels instruments o veus.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el tresets de semicorxera
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Lectura amb transport

Lectura recitada del to d'efecte d'un fragment d'un text musical d'un instrument transpositor d'una extensió d'un màxim de 40 pulsacions amb les característiques següents:

- Clau de sol en 2a o en fa en 4a.
- Compassos simples amb unitat de temps de negra o compassos composts amb unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres inclòs el tresets de semicorxera
- Àmbit limitat a les notes del tercer espai addicional tant superior com inferior.
- Indicació de moviment a l'encapçalament.

Exercicis de Transcripció i reconeixement auditiu

Transcripció rítmico-melòdica a una veu

Transcripció tant de ritmes com de notes d'un fragment musical d'una extensió màxima d'aproximadament 30 pulsacions de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra o compàs binari compost d'unitat de temps negra amb punt. Pot incloure canvis de compàs.
- Rítmica mínima de fusa.
- La tonalitat del fragment pot ser del sistema tonal, sistema modal o atonal. En els casos de tonalitats Majors o menors, el fragment pot presentar qualsevol

armadura, i pot contenir alteracions accidentals provinents de l'harmonia cromàtica.

- Àmbit entre el do 1 – do 5.
- En clau de sol en 2a o bé en clau de fa en 4a. En funció del registra l'examinand triarà la clau més adequada per la transcripció i en cap cas serà necessari el canvi de clau.

Transcripció rítmica

Transcripció només del ritme d'un fragment d'una extensió màxima d'aproximadament 30 pulsacions de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra o compassos compostos d'unitat de temps negra amb punt. Compàs d'amalgama de 5 i de 7 amb unitat de temps de negra. Possibilitat de canvis de compàs.
- Rítmica mínima de fusa.

Transcripció d'un fragment polifònic a 2 veus

Transcripció de notes i ritme d'un fragment a dues veus d'una extensió màxima d'aproximadament 30 pulsacions de les següents característiques:

- Compassos simples d'unitat de temps negra i compostos d'unitat de temps negra amb punt.
- Rítmica mínima de semicorxeres.
- Tonalitat major o menor fins a quatre alteracions a l'armadura.
- La veu superior s'haurà d'escriure en clau de Sol en 2a mentre que la veu inferior s'escriurà en clau de Fa en 4a.
- Textura de melodia acompanyada, homofònica i/o polifònica. En aquest darrer cas, entre ambdues veus hi pot haver algun tipus d'imitació.
- La partitura pot incloure una tercera o quarta veu que estaria escrita a la partitura que es faciliti a l'examinand per a realitzar la prova i òbviament no s'hauria de transcriure.

Reconeixement auditiu d'interval, escales i acords

Identificació auditiu d'interval melòdics i harmònics, escales, acords i progressions harmòniques de característiques similars a les de l'exercici del primer bloc. Els continguts en aquest exercici podran ser:

- Intervals: qualsevol interval just, major, menor, augmentat o disminuït.
- Escales: qualsevol tipus d'escala Major o menor de tonalitats fins a set alteracions. Escales pentatòniques, modals, hexatòniques i cromàtica.
- Acords: qualsevol dels acords tríades (Perfecte Major, perfecte menor, quinta disminuïda, quinta augmentada) i acords de sèptima (sèptima de dominant, sèptima de sensible o semi-disminuïda, sèptima disminuïda, sèptima major i sèptima menor). Qualsevol dels anteriors, en estat fonamental i en qualsevol de les inversions.

- Progressions d'acords: les progressions de la cadència autèntica perfecta, la cadència autèntica imperfecta, la semicadència, la cadència plagal i la cadència trencada. Les cadències poden incloure l'ús del sis quatre cadencial i/o acords de dominant secundària (principalment, l'acord de la dominant de la dominant) en la situació de pre-dominant.

Exercicis d'Anàlisi musical

Anàlisi auditiu

L'examinand escoltarà un fragment musical i haurà de respondre les preguntes proposades sobre aspectes tècnics i teòrics associats a una obra fragment musical (timbre, textura, tempo, mètrica, forma, gènere i estil):

- Identificar aspectes rítmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau del tempo (*presto, vivace, allegro, andante, moderato, adagio, largo i lento*), la mètrica i el compàs, els patrons i canvis de figuració rítmica o bé les dissonàncies rítmiques (síncope, contratemps i hemiòlia).
- Identificar aspectes de la dimensió tonal (melòdics i harmònics). Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau de la tonalitat (si la tonalitat del fragment és major o menor), la tessitura i l'àmbit, els començaments (anacrusi, tètic, acèfal), i el finals (suspensiu-conclusiu) de la frase, els processos complementaris de tensió i distensió i d'antecedent-conseqüent, el tractament del material melòdic: diatonisme (tonal/modal) / cromatisme, el tipus de perfil melòdic o el tipus de moviment (predominant per passos o graus conjunts, salts o equilibri d'ambdós) o bé algun tipus de progressió harmònica.
- Identificar aspectes estructurals/ formals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels elements estables (motius, temes, frases), els elements de transició (passatges pont i conductius), les principals característiques estructurals del conjunt d'una secció, el nombre de seccions, o bé, la forma global de l'obra en el cas que aquesta s'escolti íntegrament.
- Aspectes tímbrics / agrupació instrumental. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau en el reconeixement de la formació instrumental i/o vocal en la seva globalitat (orquestra, grup de cambra, cor, orquestra i cor, duet, solista acompanyat, etc.), el reconeixement dels principals instruments o de la tessitura de les principals veus solistes o bé la determinació dels diàlegs més sobresortints entre instruments, entre veus o entre veus i instruments.
- Aspectes dinàmics. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau dels diferents graus d'intensitat sonora, l'ús de crescendo i/o decrescendo (paper dels reguladors), l'ús dels contrastes entre forte i piano, la importància del paràmetre de la dinàmica en l'obra.
- Aspectes texturals. Discriminació i anàlisi perceptiva si s'escau de la textura polifònica (o contrapuntística), la textura homofònica (o acòrdica), la textura de melodia acompanyada, la monòdica, o l'heterofonia en la música contemporània i algunes músiques de caire ètnic o popular contingut propi: música contemporània (el puntillisme) i algunes músiques ètniques.

- Identificar l'època en que es va compondre l'obra o el gènere musical a la que pertany (en ambdós casos l'haurà de seleccionar entre diverses possibilitats proposades).

Anàlisi a partir d'un text musical

L'exercici consistirà en analitzar un fragment d'un text musical i identificar aspectes tècnics i teòrics associats a una obra fragment musical. L'examinand haurà de respondre a preguntes relatives a la forma, la melodia, l'harmonia i el ritme d'una obra o fragment proposat.

Qüestions que es poden plantejar:

- Relacionades amb la dimensió temporal: identificar i explicar si s'escau el compàs, així com identificar les figuracions rítmiques més destacades, tant de determinats motius, com de l'obra en general.
- Relacionades amb la dimensió tonal: identificar si s'escau la tonalitat i el mode, el tipus d'inici (anacrusi, acèfal, tètic), les frases i les seves divisions internes (frases, semifrases), el tipus de perfil o disseny melòdic (escala ascendent o descendent, arpegis, salts melòdics més significatius, notes de pas i brodadures), tipus d'acords (majors, menors, quinta disminuïda, quinta augmentada i sèptima de dominant), les funcions tonals, les principals progressions harmòniques (cadència autèntica perfecte, semicadència, cadència plagal, cadència trencada) i les notes estranyes a l'harmonia.
- Relacionades amb la dimensió estructural/formal: identificar a partir de l'anàlisi escrit si s'escau les parts més importants en les que s'articula l'obra (seccions i frases), la forma de l'obra i fer l'esquema corresponent amb lletres majúscules (per exemple A, A-A', A-B, A-B-A, A-B-A').

Exercicis d'Espectura i creació musical

Completar una composició

L'exercici consistirà en completar un text musical extret de la literatura musical. El text musical s'haurà alterat esborrant alguns fragments. La compleció de la partitura, l'examinand la realitzarà a partir de les indicacions que rebrà per escrit. Aquestes indicacions descriuran quin element musical s'ha d'anotar a la partitura.

Les indicacions donades principalment poden ser sobre forma, tonalitat, escales, acords, cadències, figuracions rítmiques, compàs, línia melòdica, etc.

Els elements musicals així com les indicacions seran adequades i coherents als continguts del curs d'accés.

Compondre una melodia

Realització d'una melodia a partir de les pautes que estableixi l'enunciat. Les pautes donades principalment poden ser:

- elements musicals de la dimensió temporal: el compàs i/o algun patró rítmic;
- elements musicals de la dimensió tonal: la tonalitat, alguns intervals, les escales, l'harmonia i/o l'àmbit;
- elements musicals de la dimensió estructural: tipus de frase, tipus d'inici i final de les frases i/o l'extensió.

En el cas que la melodia s'hagi de crear a partir d'uns acords, la melodia només es podrà construir amb notes reals i notes estranyes a l'harmonia com ara la brodadura o la nota de pas.

L'enunciat pot demanar que l'examinand identifiqui a la partitura algun dels elements establerts per les pautes (notes estranyes a l'harmonia, alteracions dels tipus d'escales, intervals, síncopes i contratemps, etc.).

Si la melodia s'ha de construir a partir de l'harmonia, l'enunciat pot demanar l'anàlisi dels acords o l'escriptura a un pentagrama dels acords proposats. Sigui amb l'anàlisi o bé amb la creació, l'examinand haurà d'evidenciar el coneixement dels diferents sistemes de xifrat de l'harmonia (xifrat del baix continu, xifrat de graus/funcions i el xifrat del jazz i la música moderna).